

helt op. Og så kommer jeg til at tænke på, om han har en dreng, der er helt vild med ham, og vil have ham til at fortælle ham historier. En, som trækker ham i næsen og sådan noget. Ja, man skal intet forsværge.

På bordet ved siden af den fine bog lå et kollegiehefte. Et af dem, man bruger til at skrive kladde i. De ved. Vore Åers og Vandløbs Betydning, eller Pressens kulturelle Opgave, eller Strømninger i det nittende Århundredes danske Digtning, den slags stile, der skal demonstrere ens dannelse og hjælpe én til at blive et „helt menneske“, der kan snakke med om vandløb og aviser og J. P. Jacobsen. Ved siden af kollegieheftet lå en blyant, pænt spidset, og ved siden af den et viskelær. Udstyret var helt i orden. Man kunne når som helst skrive en stil om hvad som helst. Jeg regnede snart ud, at det var et eller andet snedigt stykke psykologi, der angik mig. Og det var helt rigtigt regnet ud, viste det sig.

Men først skulle vi lige gennem et stykke mellemfolkelig forståelse. Han spurgte mig, om jeg kendte et barn, der ikke kunne tåle at blive overset. Og jeg spekulerede på, hvad det var for en gade, vi skulle hen i.

– Jo, sådan et barn, fortsatte han, – kunne ikke tåle at blive overset, fordi det led af en angst for at blive glemt. Læg mærke til, sagde han, – at sådan et barn hele tiden må påkalde forældrenes opmærksomhed, så på den ene måde og så på den anden. Så hyler det, så hviner det, så tisser det i bukserne, så slår det sig, og så videre og så videre. Ja, han kendte endda en dreng, der hele tiden måtte slå skøre ting i stykker, for at forældrene skulle lægge mærke til ham. Ikke sandt?

– Ih jo! sagde jeg.

– Men man kunne jo også tænke sig, at sådan et barn kunne finde på at bide sin far og mor i benene, ikke?

– Det kunne man mageligt tænke, sagde jeg.

Og så kikkede han på mig, som om det var ham personligt, der havde opfundet psykologien. Allerhelvedes skarpsindigt, forstår De.

Det var selvfølgelig meningen, at jeg skulle observere den knivskarpe lighed mellem sådan et overset barn og mig selv.

Og læderjakkerne, ikke sandt? Det var det samme igen. Det var en måde at gøre sig bemærket på, men der var noget provokerende i den måde. Hva' behar'?

Ih, for satan, hvor er livet nemt, når man sidder sådan og snakker om det! Her burde jeg jo råbe *heureka* og klappe henrykt i mine små hænder. Men det gjorde jeg ikke. Jeg er et utaknemmeligt skarn.

Jeg sagde ikke noget. Jeg sad bare og kikkede på ham, og han kneb øjnene lidt sammen og mimrede venligt med læberne og tænkte nok lidt på, at nu havde han sået den gode sæd, og nu var det bare med at gi' det tid. For så ville sæden spire i klippegrunden og vokse op til en smaddersmuk plante. Og så kunne han sætte sig hen og skrive en lang afhandling om helbredelse ved hjælp af psykoterapi. Hurra!

Jo, hr., jeg er et utaknemmeligt skarn. Jeg vil slet ikke helbredes. Gu' vil jeg ej.

Så var klokken allerede tre minutter over elleve, og vi havde taget hul på en helt ny af mors gode halvtredsere. Han havde stadig ikke sagt noget om kollegieheftet, men så kom det:

– Jeg havde tænkt på, om du ikke kunne skrive lidt i dette her! sagde han og viftede stolt med det.

– Hvad skulle jeg skrive i det? sagde jeg.

– Ja, sådan lidt om, hvordan det hele begyndte!

– Jo, det skal jeg nok! mumlede jeg, men det var bar' løgn. Jeg ville ikke skrive en linie i det åndssvage kollegiehefte. Jo, for resten, jeg skulle gerne skrive, at det hele var noget slemt skidt, men det syntes jeg ikke, jeg kunne fylde det med. Skønt han nok ville blive helt fjantet af jubel, hvis jeg gjorde det. Fordi jeg afreagerede! Det er smaddersundt at afreagere.

Og så sagde jeg pænt farvel, for jeg er sådan en høflig fyr.

Op og skrive en kladde om det hele.

(1958)

Ringen

Karen Blixen

En Sommermorgen for halvandet Hundrede Aar siden gik en ung Godsejer og hans Kone ud at spadserer paa deres Jord.

De havde været Mand og Kone en Uge. Det havde ikke været let for dem at faa hinanden, for hendes Familie var højere i

Rang, og rigere, end hans. Men de to Unge – som nu var treogtyve og nitten Aar gamle – havde elsket hinanden fra Barndommen og havde været standhaftige i deres Kærlighed, – tilsidst havde hendes adels- og pengestolte Forældre maattet give efter.

De Nygifte var over al Beskrivelse lykkelige. Nu var det slut med de korte, stjaalne Møder og de smaa taarevædede ind- og udsuglede Billetter. Nu var de eet for Gud og Mennesker, aabenlyst for hele Verden kunde de spadseres Arm i Arm, og køre ud i samme Vogn, og de skulde spadseres og køre saaledes til deres Dages Ende. Deres fjerne, uopnaaalige Paradis var nedstegget til Jorden og havde – sælsomt og henrykkende – vist sig at være fyldt med alle Hverdagens smaa Foreteelser: med Leg og Gækkeri, med Morgenkaffe og Aftente, med Heste og Hunde, med svingende Hølæs og Tordenbyger og Regnbuer.

Konrad, den unge Ægtemand, havde højtideligt lovet sig selv, at fra nu af ingen Sten skulde findes, og ingen Skygge falde, paa hans Elskedes Vej. Lovise, den unge Kone – som hendes Venner kaldte Lise – følte med sig selv at hun for første Gang i sit Liv var fri som Fuglen i Luften, fordi hun fra nu af aldrig kunde tænkes at have nogen Hemmelighed for sin Mand.

De landlige, enkle Forhold i Lises ny Liv paa Gaarden fortryllede og henrykte hende fra Dag til Dag. Hun maatte mange Gange om Dagen standse paa sin Gang i Huset og le ved Tanken paa sin Mands Bekymring for, at den Tilværelse han kunde byde hende ikke ret skulde være hende værdig. Det var ikke længe siden at hun havde leget med Dukker –, naar hun nu selv børstede sit smukke Haar, ordnede sit Linnedskab og satte sine Blomster i Vand, var hun med eet kommet tilbage til sin Barndoms lykkelige Verden: man udførte alting med dyb, gravitetisk Alvor og højtidelig Omhu, – og hele Tiden var man ganske klar over, at man legede.

Det var en dejlig Junimorgen. Lette hvide Lammeskyer svævede højt paa Himlen, og Luften var fyldt med frisk, sød Duft. Lise havde en hvid, klar Kjole paa, og en stor italiensk Straahat med lyseblaa Baand. Hun og hendes Mand fulgte en romantisk slynget Vej gennem Haven og Parken, den blev til en Sti der førte over Engen, mellem Grupper af store Træer, over en Bæk og langs en lille Skov, ud til Faarefoldene. Konrad havde sat sig for idag at vise Lise sine Faar. Derfor havde hun ogsaa for een Gangs Skyld ladet sin lille hvide Hund, Bijou, blive hjemme, for

den vilde bjæffe ad Lammene og maaske komme i Klammeri med Hyrdehundene. Faarene paa Gaarden var Konrads særlige Stolthed, han havde studeret Faareavl i Mecklenburg og England, og havde indført Cotswold-Væddere og tyske Væddere for at forbedre sin Bestand. Mens de spadserede, udviklede han Sagens store Muligheder og mange Vanskeligheder for sin Kone.

Hun gik ved Siden af ham og hørte opmærksomt efter. Hun tænkte: „Hvor forstandig og lærd han dog er! Hvor han dog ved Besked med mange Ting.“ Og paa samme Tid: „Hvor er han dog en Dreng, en lillebitte Dreng – han med sine Faar! Jeg er hundrede Aar ældre end han.“

Men da de naaede Faarefolden, kom den gamle tyske Schæfer Matthias dem i Møde med bedrøvelige Nyheder. To af de tyske Lam var døde, og tre andre var syge. Lise forstod, at Begivenhederne gik hendes Mand nær til Hjerte, mens han hørte paa og udspurgte den gamle Mand stod hun tavs, og trykkede kun blidt hans Arm. To Drengene blev sendt afsted for at hente de syge Lam i Faarehuset. Mens Herren og Hyrden paa Gaarden ventede paa dem, gennemgik de sammen alle Sagens Enkeltheder.

Det tog lang Tid. Lise begyndte at se sig om og at tænke paa andre Ting. To Gange fik hendes egne Tanker hende til at rødme, langsomt og lykkeligt, som en Rose, saa sank det fine, dybe Skær igen tilbage fra hendes Ansigt, – og de to Mænd talte stadig om Faar.

Lidt efter fangede noget i deres Samtale hendes Opmærksomhed. De var kommet ind paa at tale om en Faaretyv.

Den Tyv, som de nævnede, var mange Gange i de sidste Maaneder som en Ulv brudt ind i Egnens Faarefolde, havde dræbt og røvet som en Ulv og havde sneget sig bort som en Ulv uden at efterlade sig noget Spor. Nu for tre Nætter siden havde en Nabogaards Hyrde og hans Søn grebet ham paa fersk Gerning, da havde Røveren dræbt Manden, havde slaaet Drengen bevidstløs og var selv sluppet bort. Der var blevet sendt Folk ud til alle Sider for at tage ham, men ingen havde set ham.

Lise vilde nu gerne høre mere af den uhyggelige Historie, og for at glæde hende fortalte gamle Matthias den en Gang til.

Der maatte have staaet et voldsomt Slagsmaal i Faarehuset, paa flere Steder var Lergulvet derinde gennemtrukket af Blod. I Haandgemænget havde Faaretyven faaet den ene Arm brækket, alligevel var han entret over en høj Indhegning, med et Lam paa

Ryggen. Matthias sluttede sin Beretning, spyttede, og svor paa, at han, hvis han kunde komme til det, gladelig vilde klynge Morderen op med disse sine egne Hænder. Lise nikkede alvorligt og anerkendende til ham. Hun havde hele Tiden maattet tænke paa Ulven i Historien om den lille Rødhætte, og hun havde følt smaa velbehagelige Kuldegysninger løbe sig ned ad Ryggen derved.

Konrad tænkte paa sine egne Lam, og paa den Fare som kunde true ogsaa dem. Men han var idag saa lyksalig, at han ikke ret kunde ønske ondt over noget Menneske i Verden. Midt i den højtidelige Tavshed, som fulgte paa Matthias' Fortælling, udbød han uvilkaarligt: „Stakkels Djævel!“

Lise vendte sig imod ham med store Øjne. „Hvad er det dog, Du siger?“ sagde hun harmfuld. „Hvor kan Du have Medlidenhed med det frygtelige Menneske? Ja, saa havde Grandmama da virkelig Ret, naar hun sagde, at Du var Fritænker eller Frimurer, hvad det nu var, og en Fare for Samfundet!“ Erindringen om Grandmama – og om svundne Trængsler i det hele taget – tog igen hendes Tanke fangen, saa at hun glemte det blodige Drama hun havde hørt om.

Drengene kom tilbage med Lammene, og de to Mænd gav sit til omhyggeligt at undersøge dem. De løftede dem op og prøvede at faa dem til at staa paa Benene, de befølte dem allevegne og fik de smaa Dyr til at bræge ynkeligt. Lise blev ilde tilmode derved, og hendes Mand bemærkede det.

„Gaa du hellere hjemefter, min Pige,“ sagde han. „Dette her kommer til vare lidt endnu. Gaa bare ganske langsomt ad Stien, saa indhenter jeg dig.“

Naa – saadan blev hun altsaa sendt hjem af en utaalmodig Ægtemand, for hvem hans Faar betød mere end hans Kone. Hvis noget i hele Verden kunde være mere overraskende, og dejligere, end at blive slæbt ud af den samme Ægtemand for at se paa hans Faar, saa var det dette. Hun tog sin store Hat af, lod den dale ned paa Græsset, og gav ham Besked paa at bære den hjem for hende, for hun vilde mærke Luften paa sit Ansigt og i sit Haar. Saa gav hun sig paa Vej hjemad, ganske langsomt, som han havde befalet hende det, for hun vilde være ham lydigt i alting.

Mens hun gik, blev hun mere og mere fyldt af den store Lykke at være alene, ganske alene, endogsaa uden Bijou. Hun kunde ikke huske at hun nogensinde før havde gaaet en Tur ganske alene. Landskabet omkring hende var lysende stille, ligesom

fuldt af Forjættelse, og det var hendes. Selv Svalerne, som krydsede højt oppe i Luften, var hendes. For de var hans, og han var hendes.

Hun gik ad den bugtede Sti langs Krattet, og efter en Stunds Forløb var hun skjult for Mændene ved Faarehuset. Hvad kunde vel nu, tænkte hun, være dejligere end at gaa ad den grønne Sti, langsomt, langsomt, og lade ham indhente hende der? Jo, tænkte hun straks efter, det vilde være dejligere endnu at vige af fra Stien ind i Skoven og blive borte der – være forsvundet fra Jordens Overflade, naar han om et Øjeblik, endelig engang træt af at tale om Faar, med Hjertet fuldt af Længsel efter hende, kom ilende ad Stien.

En Tanke slog ned i hende, hun stod stille for at overveje den. For et Par Dage siden var hendes Mand redet ud for at se til Høhøsten, men hun selv havde været træt, og havde ikke brudt sig om at være med ham. Hun var da i Bijou's Selskab gaaet ud paa Maa og Faa for at tage sit nye Rige i Øjesyn. Bijou var sprunget foran hende og havde snuset om alle Vegne, den havde bjæffet og vendt sig mod hende og faaet hende med sig ind i netop denne samme Skov. Idet hun forsigtigt havde banet sig Vej gennem Krattet, var hun med eet kommet til en Lysning midt inde i det, en ganske lille aaben Plads, som en Alkove med gyldengrønne Omhæng. Hun havde pludselig følt, at hun her var lige i Hjertet af sit Kongerige, hun var blevet saa lykkeligt bevæget derved. Ak, mon hun kunde finde det hellige, hemmelighedsfulde Sted igen? Hvis hun fandt det, vilde hun staa ganske stille derinde, skjult for hele Verden. Konrad vilde se sig om til alle Sider efter hende, han vilde ikke kunde faa i sit Hoved, hvor hun vel var blevet af. I et eneste kort Øjeblik, inden hun raabte hans Navn til ham, vilde han klart forstaa, hvilket Øde, hvilket frygteligt, forladt Sted hele Verdensrummet vilde være, naar hun ikke var i det. Hun saa eftertænksomt hen langs Skovbrynet for at genfinde Indgangen til Helligdommen, saa gik hun ind i Skoven.

Hun passede nøje paa ikke at gøre den ringeste Støj, og gik uendelig forsigtigt frem, Skridt for Skridt. En Kvist hang fast i Garneringen paa hendes hvide Kjole, hun gjorde sig langsomt fri og tog sig i Agt for ikke at knække den. En Gren greb i hendes lange, gyldne Lokker, hun stod stille, løftede Armene og løste den varsomt ud.

Lidt længere ind i Skoven blev Jordbunden blød og fugtig,

hendes lette Fodtrin blev her ganske lydløse. Med den ene Haand pressede hun sit lille Lommetørklæde til sine Læber, ligesom for at betone sin Vandrings Hemmelighedsfuldhed.

Hun fandt frem til det Sted, hun søgte, og bøjede sig for at skille det tætte Løv ad og aabne Døren til sit grønne Skovkammer. Ved denne Bevægelse kom hun til at træde i Sømmen paa sin Kjole, og bukkede sig for at faa den løs. Da hun igen saa op, saa hun lige ind i Ansigtet paa en Mand, som allerede var inde i Skjulestedet.

Han stod ret op og ned, to Skridt fra hende. Han maatte have holdt Øje med hende idet hun, gennem Krattet, var kommet lige imod ham.

Hun omfattede ham, fra Isse til Fod, i et eneste Blik. Han var frygtelig at se paa. Hans Ansigt var sønderslaaet og flænget, hans Hænder var mørke af Jord og Blod. Han var klædt i Pjalter, barfodet, og med Klude vundet opad de bare Ben. Hans venstre Arm hang slapt ned langs hans Side, den højre lige foran ham, og dens Haand var knyttet omkring Skaftet paa en lang, bar Kniv. Han var paa hendes egen Alder. Drengen og den unge Kvinde stirrede paa hinanden.

Dette Møde i Skoven forløb, fra først til sidst, fuldkommen stumt, uden et Ord. Hvad der foregik under det kunde kun gengives pantomimisk. For de to Optrædende i Pantomimen var det tidløst, efter Klokkeslet tog det 4 Minutter.

Hun havde aldrig i sit Liv været i Fare. Hun forsøgte ikke at samle eller veje sin Stilling i Øjeblikket, eller at forestille sig hvor lang Tid det vilde tage hende at tilkalde sin Mand eller Matthias, som hun i det samme hørte kalde paa Hundene. Hun tog Manden foran sig i Øjesyn, saadan som hun vilde have taget en pludselig opdukkende Skovdæmon i Øjesyn: ikke den Fare og Gru som han kan tænkes at bringe, men selve Synet af ham, forvandler Verden for det Menneske, der møder ham.

Endskønt ingen af de to tog Øjnene fra den andens Ansigt, opfattede hun, som med en anden Sans, at den grønne Alkove siden sidst var blevet omdannet til et vildt Dyrs Hule. Skovbunden var trampet til, her laa Sække til et Natteleje og afgnavede Ben fra et Maaltid, og her maatte være blevet gjort Ild op om Natten, for Jordbunden var strøet med Aske og udbrændt Trækul.

Efter en Stunds Forløb gik det op for hende at den hun stirrede paa søgte at opfatte hende ligesom hun ham. Han var i disse

Øjeblikke ikke længer udelukkende det jagede vilde Dyr, een imod alle, endelig indhentet og paa Spring, – han iagttog. Idet hun forstod dette, saa hun sig selv med hans Øjne, den hvidklædte Skikkelse, der langsomt og lydløst nærmede sig, og som kunde være Døden.

Tilslidst rørte han sig. Uden at løfte Armen drejede han langsomt sit højre Haandled, og Kniven i sin højre Haand, opefter indtil Knivsbladets Spids pegede lige imod hendes Strube. Bevægelsen var forrykt, ufattelig. Han smilede ikke, idet han foretog den, men hans Næsebor og Mundvige dirrede. Lidt efter førte han ligesaa langsomt Haanden tilbage, og pressede Kniven ned i Skeden ved sit Bælte.

Hun havde ikke noget Smykke eller nogen Kostbarhed paa sig udover den Vielsesring som hendes Mand havde sat paa hendes finger, foran Altret, for en Uge siden. Hun trak den af Fingeren og tabte derved sit Lommetørklæde paa Jorden. Hun rakte Haanden med Ringen imod ham.

Hun bad ikke for, eller tingede om sit Liv. Hun var af Naturen frygtløs, og den Rædsel som hun følte for ham var ikke forbundet med nogen Tanke om hvad han kunde gøre hende. Hun befalede, hun besvor ham, ved Ringen i sin Haand, om at forsvinde som han var kommet tilsyne, – om at slette en Gru ud af hendes Liv, saa at den aldrig, aldrig havde fandtes deri. I denne stumme Gestus havde hendes hvidklædte unge Skikkelse samme høje, alvorsfulde Myndighed som Præstens, der med et helligt symbol bortmaner en ond Aand og nedstøder den fra Menneskets Verden, til Mørket.

Han rakte langsomt sin Haand imod hendes, hans Fingerspidser rørte hendes Fingerspidser, og hendes Fingre skælvede ikke under Berøringen. Men han tog ikke Ringen. Idet han slap den, faldt den til Jorden, som hendes Lommetørklæde havde gjort.

Et Sekund fulgte begges Blikke den. Den rullede et Par Tommer henimod ham, og blev liggende lige foran hans bare Fod. I en næsten umærkelig Bevægelse sparkede han den fra sig. Saa løftede han Øjnene og saa hende igen i Ansigtet. Saaledes blev de staaende, hun vidste ikke hvor længe. Hun følte at i denne Stund skete der noget, alt blev forandret.

Han rakte Armen ned og tog hendes Lommetørklæde op. Uden at tage Øjnene fra hendes Ansigt trak han igen Kniven ud af Skeden, og svøbte det lille lette Stykke Kammerdug omkring

det lange Knivsblad. Det var vanskeligt for ham at faa det gjort, fordi hans ene Arm var brækket. Mens han stræbte med det, blev hans Ansigt, under Snavset og Blodet, hvidere og hvidere, indtil det næsten lyste som Fosfor. Idet han famlede ved Kniven med begge Hænder tvang han den igen ned i Skeden. Enten var Skeden for stor, og havde aldrig passet til Kniven, eller ogsaa var Bladet tyndslidt, – Kniven, med Lommetørklædet om sig, gled ind. Endnu i to eller tre Sekunder hvilede hans Blik paa hende, – saa løftede han sit Ansigt, endnu gennemlyst af den forunderlige Fosforglans, og lukkede Øjnene.

Det var en Afgørelse og en Afslutning. I denne ene Bevægelse gjorde han hvad hun havde besvoret ham om: han udslettede sig og forsvandt. Hun var fri.

Hun traadte et Skridt tilbage, med det blinde, fuldkommen ubevægelige Ansigt foran sig. Saa bøjede hun sig, som hun havde gjort for at komme ind i Skovgrotten, og gled bort ligesaa lydløst som hun var kommet.

I Skovbrynet stod hun stille, og saa sig om efter Stien over Engen. Hun fik Øje paa den, og begyndte at gaa ad den, hjem-efter.

Hendes Mand var endnu ikke drejet forbi Skovpynten. Nu svingede han rask ad Stien, saa hende og raabte et muntert Hallo til hende. Han indhentede hende hurtigt.

Stien var her saa smal, at han maatte holde sig halvt bagved hende, uden at tage hendes Arm. Han gav sig til at forklare hende hvad der havde været i Vejen med Lammene. Hun fortsatte sin Gang, et Skridt foran ham, og tænkte: „Alt er forbi.“

Efter en Tid slog det ham at hun var saa tavs. Han kom op paa Siden af hende, saa paa hende og spurgte: „Hvad er der i Vejen?“

Hun søgte efter et Svar, og sagde: „Jeg har tabt min Ring.“

„Hvilken Ring?“ spurgte han.

Hun svarede: „Min Vielsesring.“

Idet hun hørte sin egen Stemme udtale Ordene, forstod hun hvad de betød.

Hendes Vielsesring. – „Med denne Ring tager jeg Dig til Ægte.“ Med denne Ring – sluppet af den ene Part og sparket tilside af den anden – havde hun viet sig selv til noget. Til hvad? Til Fattigdommen, Fredløsheden, den fuldkomne Forladthed. Til hele Verdens Synd og Sorg.

Og hvad Gud har sammenføjet skal Mennesker ikke adskille.

„Jeg skal skrive efter en anden Ring til Dig,“ sagde hendes Mand, „Du og jeg er jo de samme som paa vor Bryllupsdag. Den kan nok gøre det ud for den Ring, som Du har tabt, vi er vel ligefuldt Mand og Kone for det.“

Hendes Ansigt var saa stille at han ikke vidste om hun havde hørt ham eller ikke. Det bevægede ham at hun tog sig Tabet af hans Ring saa nær. Han løftede hendes Haand til sin Mund og kyssede den. Den var saa kold, det var ikke ganske den Haand han sidst havde kysset. Han standsede for at faa hende til at standse med ham, saa at han kunde kysse hendes Ansigt.

„Kan Du huske hvor Du sidst havde Ringen paa?“ spurgte han, da han havde kysset hende.

„Nej,“ svarede hun.

„Kan Du tænke Dig,“ spurgte han igen, for at vise hende sin Deltagelse, „hvor Du kan have tabt den?“

„Nej,“ svarede hun, „det kan jeg sletikke tænke mig.“

(1958)

Generasjon

Georg Johannesen

1. Født da arbeidsledigheten var 33 prosent
går jeg til alle mine yrker
med to tredjedels kraft, for ikke å virke
som om jeg var født på solsiden

2. Før Hitler hadde drept hundre jøder
kunne jeg telle til femti og seksti
Fortere enn Franco erobret Madrid
erobret jeg lesekunsten (Vi hadde
lekse om Nero og de kristne den dagen
Lorca ble skutt på en arena, sammen med
fem tusen skyldige og uskyldige
Likevel leste vi videre)

To år seinere så jeg tre ekte lik:

en gammel kjerring og to grønnklede barn